ECLI:LV:AT:2019:0509.C68405818.5.L
Lieta Nr. C68405818, SPC-14/2019
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2019.gada 9.maijā

Senāts šādā sastāvā:
senators referents Aivars Keišs,
senators Intars Bisters,
senatore Zane Pētersone

izskatīja rakstveida procesā Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurora protestu par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 29.augusta lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 28.jūnija spriedumu pasludināts /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas process.

SIA „GelvoraSergeļ" (pirms nosaukuma maiņas – SIA „GELVORA") 2018.gada 27. jūlijā maksātnespējas procesa administratoram iesniedza kreditora prasījumu 1946,80 EUR apmērā.

Prasījums pamatots ar 2007.gada 7.maija galvojumu līgumu Nr. 07050705D1/G1, ar kuru /pers. D/ uzņēmās kā pats parādnieks atbildēt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „INSERVISS GROUP" par SIA „V.D.V. Gruppa" saistību izpildi, kas nodibinātas ar nomaksas līgumu Nr. 07050705D1 un Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/spriedumu lietā Nr. /numurs/.

Prasījuma tiesības pret /pers. D/ SIA „INSERVISS GROUP" 2011.gada 8.martā cedēja UAB „GELVORA" FILIĀLE LATVIJĀ, kura tās 2014.gada 17.decembrī nodeva SIA „GelvoraSergeļ".

[2] /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesa administratore Maija Stoļarova ar 2018.gada 2.augusta lēmumu Nr. 1-65/2018/10 neatzina SIA „GelvoraSergeļ" kreditora prasījumu.

Lēmums pamatots ar Maksātnespējas likuma 75.panta trešo daļu, kas noteic, ka šķīrējtiesas nolēmums juridisko seku ziņā pielīdzināms tiesas nolēmumam, ja tam pievienots tiesas izdots izpildu raksts.

Ar kreditora prasījumam pievienoto Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2009.gada 16.novembra lēmumu apstiprinās, ka tiesnesis atteicis izdot izpildu rakstu Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/sprieduma lietā Nr. /numurs/ piespiedu izpildei.

Līdz ar to administratore secināja, ka kreditora prasījuma atzīšanai nav tiesiska pamata, jo šajā gadījumā šķīrējtiesas spriedums juridisko seku ziņā nav pielīdzināms tiesas nolēmumam.

[3] Par minēto administratores lēmumu SIA „GelvoraSergeļ" iesniedza sūdzību, kurā lūdza to atcelt.

[4] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 29.augusta lēmumu noraidīta SIA „GelvoraSergeļ" sūdzība par administratores Maijas Stoļarovas 2018.gada 2.augusta lēmumu Nr. 1-65/2018/10.

Lēmumā norādīti šādi motīvi.

[4.1] No lietas materiāliem redzams, ka SIA „INSERVISS GROUP" saskaņā ar Civilprocesa likuma 534.pantu griezusies tiesā ar pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/sprieduma lietā Nr. /numurs/ piespiedu izpildei.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2009.gada 16.novembra lēmumu atteikts izdot izpildu rakstu.

Tādējādi Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/spriedums lietā Nr. /numurs/ atbilstoši Maksātnespējas likuma 75.panta trešajai daļai juridisko seku ziņā nav pielīdzināms tiesas nolēmumam un nevar kalpot par pamatu SIA „GelvoraSergeļ" kreditora prasījuma atzīšanai.

[4.2] Tiesai nav arī iesniegti pierādījumi, ka galvenā parādniece SIA „V.D.V. Gruppa" ar nomaksas līgumu Nr. 07050705D1 pielīgtās saistības nav izpildījusi un tādēļ galviniekam /pers. D/ ir pienākums tās izpildīt parādnieces vietā.

[5] Par minēto lēmumu Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurors iesniedzis protestu, kurā lūdzis pārsūdzēto lēmumu atcelt sakarā ar būtiskiem materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumiem.

Protestā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Kļūdaini uz tiesas konstatētajiem apstākļiem attiecināta Maksātnespējas likuma 75.panta trešā daļa, jo kreditora prasījums pamatots gan ar Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/spriedumu lietā Nr. /numurs/, gan arī ar citiem dokumentiem.

[5.2] Pieļauts Civilprocesa likuma 97.panta pārkāpums, jo nav vērtēti visi SIA „GelvoraSergeļ" iesniegumam pievienotie kreditora prasījumu pamatojošie dokumenti, tostarp 2007.gada 7.maija nomaksas līgums Nr. 07050705D1 un galvojuma līgums Nr. 0705705D1/G1.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis lietas materiālus un novērtējis protestā norādītos argumentus, Senāts atzīst, ka Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un

valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurora protests ir pamatots.

[6.1] Kārtību, kādā tiesa izskata sūdzības par administratora lēmumu fiziskās personas maksātnespējas procesā, reglamentē Civilprocesa likuma 363.[32] pants.

Minētā panta otrā daļa noteic, ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais administratora lēmums neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un uzdod administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

Konkrētajā gadījumā tiesai, izskatot sūdzību, bija jāpārliecinās, vai administratores lēmums, ar kuru nav atzīts kreditora prasījums, atbilst normatīvo aktu prasībām.

[6.2] Maksātnespējas likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka fiziskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.

Juridiskajā literatūrā norādīts: „[..] lai sasniegtu maksātnespējas procesa mērķi, svarīgi, lai procesā piedalās (pieņem lēmumus un saņem prasījuma apmierinājumu) tikai tie kreditori, kuru prasījumi ir pamatoti" (sk. *Bērziņš G. Fiziskas personas maksātnespējas process. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 69.lpp.*).

Kreditoru prasījumu iesniegšanas kārtību regulē Maksātnespējas likuma 73.pants, kura ceturtajā daļā uzskaitītas iesniegumam izvirzāmās prasības, bet šī panta sestajā daļā noteikts, kādi dokumenti pievienojami kreditora prasījumam.

Pēc kreditora prasījuma iesniegšanas, administrators atbilstoši Maksātnespējas likuma 74.panta pirmajai daļai un 75.panta pirmajai daļai pārbauda kreditoru prasījumu pamatotību un atbilstību normatīvo aktu prasībām un pieņem lēmumu par tā atzīšanu, neatzīšanu vai daļēju atzīšanu. Līdz ar to administratoram, pārbaudot kreditoru prasījumu atbilstību normatīvo aktu prasībām, ir jāizvērtē to atbilstība minētajām tiesību normām, proti, vai tie atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem, un vai tiem ir pievienoti prasījumu pamatojošie dokumenti (sk. *Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumi un atziņas 2018.07. – 2018.11., Rīga, 35.lpp. Pieejams: http://mkd.gov.lv/lv/publ_stat/link_part_173/*).

[6.3] Maksātnespējas likuma 73.panta ceturtās daļas 1.punkts noteic, ka kreditori savā iesniegumā norāda prasījuma pamatojumu.

Juridiskajā literatūrā, atklājot šīs normas saturu, norādīts, ka: „[..] prasījuma pamats var izrietēt no līgumiskajām vai ārpuslīgumiskajām attiecībām. Iesniegumam klāt pievienojami prasījumu pamatojošie dokumenti, piemēram, spriedums par parāda piedziņu, līgums, pierādījumi par veikto samaksu u. tml." (sk. *Bērziņš G. Fiziskas personas maksātnespējas process. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 75.lpp.*).

Administrators ne tikai pārbauda to, vai attiecīgais kreditora prasījums satur visu nepieciešamo informāciju, bet arī vērtē tā pamatotību (sk. *turpat 77.lpp.*).

Savukārt, lai nodrošinātu kreditora interešu ievērošanu, administrators lēmumu par kreditoru prasījumu atzīšanu pieņem, pārbaudot visu tam pieejamo informāciju par konkrēto saistību (sk. *Maksātnespējas administrācijas skaidrojumi un atziņas. 2008-2014. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015, 115.lpp.*).

Tāpat administratora kompetencē ir izvērtēt, vai kreditors atzīstams par tādu, kura prasījuma tiesības atkarīgas no nosacījuma iestāšanās. Atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējumam kreditors, kura prasījuma tiesības atkarīgas no nosacījuma iestāšanās, maksātnespējas procesa ietvaros var izlietot Maksātnespējas likumā noteiktās kreditora tiesības, tomēr pretendēt uz sava prasījuma apmierināšanu maksātnespējas procesa ietvaros var tikai nosacījuma iestāšanās gadījumā. Pie šādiem prasījumiem būtu pieskaitāma, piemēram, galvojuma saistība, kas pati par sevi nerada parādniekam pienākumu šo saistību segt, proti, parādniekam radīsies pienākums atbildēt par citas personas saistībām vienīgi tad, ja iestāsies galvinieka atbildības priekšnoteikums – galvenais parādnieks pārstās pildīt savas saistības (sk. *Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumi un atziņas 2018.07. – 2018.11., Rīga, 35.-36.lpp. Pieejams: http://mkd.gov.lv/lv/publ_stat/link_part_173/*).

[7] SIA „GelvoraSergel", pamatojot kreditora prasījumu, pieteikumam pievienojusi šādus dokumentus:

1) 2007.gada 7.maija nomaksas līgumu Nr. 07050705D1;

2) 2007.gada 7.maija galvojumu līgumu Nr. 0705705D1/G1;

3) Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/spriedumu lietā Nr. /numurs/;

4) Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2009.gada 16.novembra lēmumu.

No Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 29.augusta lēmuma redzams, ka pirmās instances tiesa, noraidot SIA „GelvoraSergel" sūdzību par administratores lēmumu, atsaukusies uz Maksātnespējas likuma 75.panta piekto daļu, kas noteic, ka šķīrējtiesas nolēmums juridisko seku ziņā pielīdzināms tiesas nolēmumam, ja tam pievienots tiesas izdots izpildu raksts.

Atbilstoši minētajai tiesību normai administratoram nav tiesību neatzīt kreditora prasījumu, kas pamatots ar šķīrējtiesas nolēmumu un tiesas izdotu izpildu rakstu tā piespiedu izpildei.

Administratore pareizi secināja, ka Latvijas biznesa šķīrējtiesas /datums/spriedums lietā Nr. /numurs/ pats par sevi nevar kalpot par pamatu kreditora prasījuma atzīšanai, jo pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā nav izdots izpildu raksts.

Taču administratore, kā tas pamatoti norādīts protestā, bez novērtēšanas atstājusi citus kreditora prasījumam pievienotos dokumentus, proti, 2007.gada 7.maija nomaksas līgumu Nr. 07050705D1 un galvojuma līgumu Nr. 0705705D1/G1, tādējādi neizpildot Maksātnespējas likuma 74.panta pirmās daļas un 75.panta pirmās daļas prasības.

Izskatot kreditora sūdzību, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 363.[32] pantam bija jāpārliecinās, vai administratore, neatzīstot kreditora prasījumu, nav pieļāvusi normatīvo aktu pārkāpumus.

Konkrētajā gadījumā tiesa nav noskaidrojusi, vai administratore lēmumu par kreditora prasījumu neatzīšanu pieņēmusi, pārbaudot visu tai pieejamo informāciju par iesniegtā kreditora prasījuma pamatotību.

[8] Apkopojot iepriekš norādīto, Senāts atzīst, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 29.augusta lēmumu nevar atzīt par tiesisku, kas ir pamats iesniegtā protesta apmierināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu un 485.pantu, Senāts

nolēma:

atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 29.augusta lēmumu un nodot SIA „GelvoraSergel" sūdzību par administratores Maijas Stoļarovas 2018.gada 2.augusta lēmumu Nr. 1-65/2018/10 jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators	A. Keišs
Senators	I. Bisters
Senatore	Z. Pētersone